

مقدمه

ژینکو یکی از قدیمی‌ترین گیاهان روی زمین است که به دلیل قدمت ۲۰۰ میلیون ساله‌ی آن به فسیل زنده شهرت یافته است. این درخت بومی شرق آسیا کشورهای چین و ژاپن است، از برگ و بذر این درخت برای اهداف دارویی و درمان امراضی مانند وزوز گوش، خستگی، التهاب و...، همچنین یک آنتی اکسیدان قوی بحساب می‌آید. از دیگر ویژگی‌های این درخت می‌توان به توانایی و مقاومت بسیار بالای آن به آلودگی هوا اشاره کرد.

مشخصات گیاه‌شناسی

درخت ژینکو از درختان بزرگ، خزان پذیر و نورپسند است که به استرس‌هایی نظیر خشکی، آلودگی هوا و خاک و همچنین در برابر حملات قارچی و حشرات و آفات مقاوم می‌باشد و به دلیل مقاومت در برابر آلودگی هوا کاشت آن در شهرهای آلوده بسیار مناسب می‌باشد.

ارتفاع این درخت به ۴۰ متر می‌رسد. قطر آن بین ۳ تا ۴ متر است که با افزایش سن گیاه به ۸ تا ۱۰ متر نیز می‌رسد. رنگ پوست درخت، خاکستری روشن تا قهوه‌ای است. تاج درخت‌های جوان هرمی شکل با شاخه‌های رو به بالا بوده و از قابلیت رشد مرکزی برخوردار است. شاخه‌های جانبی به صورت مارپیچ و مورب روی تنه اصلی رشد می‌کنند. درخت جینکو در سن ۲۵ تا ۳۰ سالگی دارای ساختار زایشی می‌شود. این درخت وقتی که جوان است دارای شکل هرمی با شاخه‌های بلند قائم و قلمی است و هنگامی که مسن تر شد تاج آن پراکنده و نامنظم می‌شود. این درخت می‌تواند تا ۳۰ متر طول و ساقه با قطر بالا داشته باشد.

درخت ژینکو دارای برگ‌های ویژه بادبزی شکل با یک یا چند لوب با دم‌برگ بلند و در شکل و اندازه‌های متنوع هستند. فاقد رگبرگ میانی و به طور غیر عادی کنگره‌دار هستند. در پاییز طلایی و تا دی ماه بر روی درخت می‌مانند، لبه برگ‌ها بر روی شاخه‌های کوتاه و قاعده شاخساره‌های بلند، کامل یا در تکیه انتهایی دو قسمتی است. در حالی که برگ‌های قسمت‌های بالای شاخساره‌های بلند همیشه دارای لبه دو قسمتی بوده و با بریدگی عمیقی به دلیل و تقسیم شده‌اند. طول برگ‌ها ۸ تا ۱۳ و عرض آن‌ها ۵ تا ۸ سانتیمتر است.

گل‌های زرد رنگ در این گیاه به شکل گل آذین شاتون و گل‌های ماده به صورت مجتمع در انتهای شاخه‌ها قرار دارند و ایام گلدهی آن در فصل بهار می‌باشد. گرده افشانی توسط باد صورت می‌گیرد و میوه‌هایی شفت

ژینکو



PTMP/SK/R&D/A/ Ginkgo 01 /03022021

مانند به وجود می‌آیند که طعم میوه شیرین ولی نامطبوع می‌باشد. میوه ژینکو دارای قسمت گوشتی آبدار با بوی بد بوده و دانه‌ای در وسط آن است.

جدول ۱- مشخصات گیاهشناسی درخت ژینکو

| | |
|-----------------------------------|-------------|
| ژینکو، کهن دار، ۴۰ سکه، فسیل زنده | نام فارسی |
| Ginkgo ,Maidenhair tree | نام انگلیسی |
| Ginkgo biloba | نام علمی |
| Ginkgoaceae | خانواده |



شکل ۱- آشنایی با درخت، برگ، گل و میوه درخت ژینکو



شرایط نگهداری درخت ژینکو

نور: درخت ژینکو به نور آفتاب کامل احتیاج دارد اما در سایه نیز رشد می کند ولی بهتر است در جای آفتابی قرار گیرد.

دما: دمای بین ۳- تا ۲۱ درجه بهترین دما برای رشد درخت ژینکو است اما دمای ۲۸- الی ۴۰ درجه را نیز می تواند تحمل کند.

آبیاری: میزان آبیاری درخت جینکو باید در حدی باشد که خاک را غرقابی نکند. این گیاه در ابتدای کاشت باید هفته ای چند بار آبیاری شود. وقتی گیاه رشد کرد و بزرگ شد، دیگر به آن میزان آبیاری احتیاج ندارد. اصولاً آب باران برای درخت ژینکو کافی است. با این حال، بهتر است در فصل تابستان و هوای خشک هر از گاهی آن را آبیاری کنید. در مجموع، این گیاه در برابر خشکی مقاوم است اما برای رشد مناسب، بهتر است با فواصل مشخصی آبیاری شود.



شکل ۲- رنگ زرد برگ های این درخت در پاییز این درخت زیبایی خیره کننده ای دارد.

خاک و کوددهی: درخت ژینکو تقریباً با هر نوع خاک اسیدی یا قلیایی سازگار است. با این حال، خاک مناسب آن باید زهکشی مناسبی داشته باشد. PH، مناسب برای خاک ژینکو بین ۵ تا ۸ است. اگر خاک این

گیاه بیشتر از شن تشکیل شده باشد، بهتر رشد خواهد کرد. خاک لومی شنی برای این درخت ایده آل است و کوددهی این درختان از اواخر پاییز تا اوایل بهار می‌باشد. کودهای مورد استفاده آن‌ها باید دارای درصد نیتروژن بالایی باشد، همچنین این کودها را باید مطابق دستورالعمل شرکت سازنده مصرف کنید.

هرس: هرس این درختان در اواخر فصل زمستان صورت می‌گیرد و اگر می‌خواهید این درختان را به بونسای تبدیل کنید، باید هنگامی که نهال به ۱۰ سانتی‌متر رسید آن را به گلدان‌های مخصوص بونسای انتقال دهید

تکثیر: تکثیر این درخت از طریق بذر، پیوند و قلمه و کشت بافت است. بهترین شیوه برای تکثیر این گیاه، استفاده از کاشت بذر است. قبل از این که بذر این گیاه را بکارید، باید نزدیک به دو ماه آن را در محیطی سرد نگهداری کنید. ممکن است جوانه‌زنی آن‌ها ماه‌ها طول بکشد. بذرهای نمی‌توانند جنسیت گیاه را نشان دهند. به همین دلیل، مشخص نیست نهالی که از کاشت بذر رشد خواهد کرد، چه جنسیتی دارد. اگر می‌خواهید جنسیت مشخصی از این درخت را پرورش دهید، از روش قلمه زدن استفاده کنید. ازدیاد این درخت بوسیله پیوند و کوبیوند نیز می‌تواند صورت گیرد. روش قلمه زدن برای تولید گیاهانی با جنسیت مشخص استفاده می‌شود.



شکل ۳- تکثیر درخت ژینکو از طریق بذر و قلمه

آفات و بیماری‌های درخت ژینکو

ژینکو درختان بسیار مقاومی هستند و تقریباً در برابر بسیاری از آفات و حشرات مقاوم هستند اما در صورتی که شرایط نگهداری مناسب نباشد، این درخت هم می‌تواند به آفت‌ها و بیماری‌های معمول درختان دچار شود. یکی از این مشکلات، قهوه‌ای شدن برگ‌های درخت است که به علت یک نوع باکتری ایجاد می‌شود. در صورت وجود مشکلاتی مانند خشکسالی، شور بودن آب، پیوند زدن اشتباه، کمبود مواد مغذی و تراکم نامناسب خاک هم برگ‌های درخت قهوه‌ای می‌شوند و می‌ریزند.

یکی از رایج‌ترین مشکلاتی که برای این درخت ایجاد می‌شود، کپک خاکستری است. نوعی قارچ وجود دارد که شاخه و میوه درختان را می‌پوشاند. اگر گیاه در محیطی بسیار مرطوب قرار بگیرد و به آن استرس وارد شده باشد، ممکن است دچار این مشکل شود.



شکل ۴- آفات درخت ژینکو

منبع

ترجمه و تدوین: گروه تحقیق و توسعه تعاونی پترو تمدن مهام پارس